

Ministerstvo životního prostředí

Dokumentace programu – 115 170 na období 2019 - 2023

Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

Vyhotovil: Ministerstvo životního prostředí pod č. j. MZP/2019/610/2057 ze dne 20. června 2019

Schválil: Ministerstvo financí pod č. j. MF-16143/2019/1904-3 ze dne 28. června 2019

Obsah

1	Úvod	4
2	Koncepční a právní rámec programu, zdůvodnění nezbytnosti programu a jeho členění na podprogramy.....	4
2.1	Právní rámec a koncepční ukotvení Programu 115 170.....	4
2.2	Identifikační údaje programu a podprogramů	6
2.3	Správce Programu.....	6
2.4	Harmonogram přípravy a realizace Programu.....	6
3	Specifikace věcných cílů Programu	7
3.1	Podprogram 115 172 – Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve zvláště chráněných územích (vč. OP) a lokalitách soustavy Natura 2000	7
3.2	Podprogram 115 173 – Péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. 10	
3.3	Podprogram 115 174 – Adaptace vodních ekosystémů na změnu klimatu . 13	
3.4	Podprogram 115 175 – Adaptace nelesních ekosystémů na změnu klimatu16	
3.5	Podprogram 115 176 – Adaptace lesních ekosystémů na změnu klimatu .. 19	
3.6	Podprogram 115 177 – Odborné studie a další podkladové materiály	21
4	Bilance potřeb a zdrojů financování Programu a jeho podprogramů včetně technickoekonomického zdůvodnění cílů Programu	22
5	Obsah žádosti o poskytnutí finanční podpory, obsah dokumentace akce (projektu) a systém kritérií pro jejich posouzení z hlediska zabezpečení cílů ..	23
6	Požadavky na zadávací řízení	25
7	Vymezení kontrolní činnosti správce Programu.....	25
8	Pravidla pro poskytování peněžních prostředků státního rozpočtu.....	26
8.1	Způsobilí účastníci Programu	26
8.2	Výše podpory	27
8.3	Cílové území	27
8.4	Obsah výzvy	27
8.5	Administrace žádosti a hodnocení žádosti	28
9	Specifikace dalších podmínek pro poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu v rámci Programu	34
10	Závěrečné vyhodnocení programu	37
11	Formuláře EDS/SMVS za program a jednotlivé subtituly.....	38
12	Seznam použitých zkratk.....	38

13	Vymezení pojmů	39
-----------	-----------------------------	-----------

1 Úvod

Program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (115 170 dále jen „Program“) je programem Ministerstva životního prostředí navazujícím na předchozí program 115 160 s obdobným názvem a zaměřením, který probíhal v letech 2009–2018.

Navazující Program 115 170 bude realizován po dobu následujících 5 let a jeho cílem je zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve vztahu k zvláště chráněným územím, soustavě Natura 2000 a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany, realizace a příprava záchranných programů a programů péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů a regionálních akčních plánů, opatření k regulaci šíření invazních druhů, adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na vodní, nelesní a lesní ekosystémy a zajištění podkladových materiálů pro zlepšování přírodního prostředí.

2 Koncepční a právní rámec programu, zdůvodnění nezbytnosti programu a jeho členění na podprogramy

2.1 Právní rámec a koncepční ukotvení Programu 115 170

Dokumentace Programu 115 170 je vyhotovena dle:

1. pokynu Ministerstva financí č. R 1-2010, k upřesnění postupu Ministerstva financí, správců programů a účastníků programu při přípravě, realizaci, financování a vyhodnocování programu nebo akce a k provozování informačního systému programového financování;
2. vyhlášky 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, ve znění pozdějších předpisů;
3. zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“);
4. zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
5. zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Program podporuje plnění závazků vyplývajících z následujících zákonů a dokumentů:

1) národní legislativa a strategické dokumenty

1. zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
(dále jen „ZOPK“);
2. zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí;
3. Státní politika životního prostředí České republiky 2012-2020, schválena

usnesením vlády České republiky ze dne 9. 1. 2013, č. 6;

4. Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky, schválen usnesením vlády České republiky ze dne 11. 1. 2010, č. 37;
5. Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny České republiky, schválena usnesením vlády České republiky ze dne 30. 11. 2009, č. 1497;
6. Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky 2016-2025, schválena usnesením vlády České republiky ze dne 9. 3. 2016, č. 193;
7. Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky, schválena usnesením vlády České republiky ze dne 26. 10. 2015, č. 861.

2) evropská legislativa

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků,
2. Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin,
3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů,
4. Rámcová směrnice – "Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/EC ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky".

3) mezinárodní úmluvy:

- Úmluva o mokřadech mezinárodního významu – 1990¹ (Ramsarská úmluva),
- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví – 1991¹,
- Dohoda o ochraně populací evropských netopýrů – 1993¹,
- Úmluva o biologické rozmanitosti – 1994¹,
- Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů – 1994¹ (Bonnská úmluva),
- Úmluva o ochraně evropské fauny a flory – 1998¹ (Bernská úmluva),
- Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném využívání Karpat – 2003¹,
- Evropská úmluva o krajině – 2004¹.

Tento Program je komplementární s ostatními evropskými i národními programy, kterými jsou zejména Program péče o krajinu, Operační program Životní prostředí, Program rozvoje venkova a LIFE.

Jeho vznik je v souladu s prioritami České republiky i Evropské unie uvedenými ve strategických dokumentech a mezinárodních úmluvách.

---

¹ Uvedený letopočet znamená rok, kdy k mezinárodní úmluvě přistoupila Česká republika.

Program je koncipován tak, že pro něj nejsou pravidla veřejné podpory relevantní. Programová dokumentace nebude předkládána Evropské komisi k notifikaci, jelikož se bude jednat o opatření realizovaná ve veřejném zájmu a předmět podpory nebude žadatelem využíván k podnikatelské činnosti.

Opatření realizovaná v tomto Programu jsou neutrální z hlediska řešení problému zaměstnanosti, horizontálních principů a naplňování hygienických, jakostních a bezpečnostních předpisů a předpisů ochrany zdraví při práci.

2.2 Identifikační údaje programu a podprogramů

Identifikační údaje Programu jsou uvedeny podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 560/2006 Sb. a číselný kód stanovený po dohodě s Ministerstvem financí na příslušných formulářích EDS/SMVS, pro Program formulář P 16 310, pro podprogramy formuláře V 16 310.

Program č. 115 170 zahrnuje 6 podprogramů:

Podprogram č. 115 172 – Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve zvláště chráněných územích (vč. OP) a lokalitách soustavy Natura 2000

Podprogram č. 115 173 – Péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů

Podprogram č. 115 174 – Adaptace vodních ekosystémů na změnu klimatu

Podprogram č. 115 175 – Adaptace nelesních ekosystémů na změnu klimatu

Podprogram č. 115 176 – Adaptace lesních ekosystémů na změnu klimatu

Podprogram č. 115 177 – Odborné studie a další podkladové materiály

2.3 Správce Programu

Správce Programu: **Ministerstvo životního prostředí ČR**

Adresa: Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

Pověřený útvar: **odbor obecné ochrany přírody a krajiny**

2.4 Harmonogram přípravy a realizace Programu

Harmonogram přípravy a realizace Programu a podprogramů jsou uvedeny na příslušných formulářích EDS/SMVS, pro Program formulář P 16 310, pro podprogramy formuláře V 16 310.

Realizace Programu po schválení jeho dokumentace:

- zahájení 1. 7. 2019 ukončení 31. 12. 2023

Vypracování 1. verze návrhu závěrečného vyhodnocení:

- zahájení 1. 7. 2024 ukončení 31. 12. 2024

3 Specifikace věcných cílů Programu

Program je založen za účelem **naplňování povinností vyplývajících z národní a evropské legislativy, z mezinárodně-smluvních závazků a z postupů a strategie Ministerstva životního prostředí k adaptačním opatřením v krajině v souvislosti se změnou klimatu**. Opatření podporující naplňování těchto povinností vyplývají zejména ze schválených plánů péče o zvláště chráněná území (viz § 38 ZOPK), zásad péče o národní parky a jejich ochranná pásma (dále jen zásady péče; viz § 38a ZOPK), souhrnů doporučených opatření pro lokality soustavy Natura 2000 (viz § 45c ZOPK), záchranných programů (viz § 52 ZOPK) a programů péče pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů či regionálních akčních plánů a dalších koncepčních dokumentů ochrany přírody.

3.1 Podprogram 115 172 – Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve zvláště chráněných územích (vč. OP) a lokalitách soustavy Natura 2000

Plán péče o národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace, přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území (dále jen „ZCHÚ“) a chráněné krajinné oblasti (dále jen „plán péče“; § 38 ZOPK) je koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ZCHÚ navrhuje opatření k zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany ZCHÚ a zabezpečení ZCHÚ před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro zpracování jiných druhů plánovacích dokumentů (např. územně plánovací dokumentace, plány oblastí povodí) a pro rozhodování orgánů ochrany přírody.

Zpracování plánů péče o chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a národní přírodní památky zajišťuje a schvaluje MŽP ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK ČR“) a se správami národních parků. V případě přírodních rezervací a přírodních památek na území chráněných krajinných oblastí či národních parků zpracovávají plány péče AOPK ČR nebo příslušná správa národního parku, mimo tato území zajišťují zpracování a schválení plánů péče krajské úřady ve své územní působnosti. Na území vojenských újezdů zajišťuje zpracování plánů péče o přírodní rezervace a přírodní památky a jejich ochranná pásma a jejich schválení Ministerstvo obrany ve spolupráci s újezdními úřady. V praxi plány péče často zpracovávají odborně způsobilé právnické nebo fyzické osoby.

Podle § 42 odst. 3 ZOPK musí orgán ochrany přírody každé vyhlášené ZCHÚ oznámit Katastrálnímu úřadu s žádostí o provedení záznamu do katastru. Jedním z nezbytných podkladů je záznam podrobného měření změn pro určení hranice ZCHÚ a jeho ochranného pásma, vyhotovení souřadnic lomových bodů hranice, geodetické vytyčení hranic ZCHÚ a ochranného pásma, případně vyhotovení geometrického plánu pro oddělení části parcely za účelem výkupu pozemku v ZCHÚ, změny druhu pozemku či způsobu využití.

Realizaci péče zajišťují orgány ochrany přírody příslušné ke schválení plánu péče, přitom postupují podle schváleného plánu péče (včetně zajištění provozu návštěvnických středisek).

Analogickým dokumentem pro národní parky, v menší podrobnosti (nejsou uváděna konkrétní opatření či aktivity, pouze rámcové cíle), jsou zásady péče (viz § 38a ZOPK), které obsahují rámcové zásady péče nezbytné pro zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany národních parků; zpracovávají se zpravidla na období 15–20 let. Orgány ochrany přírody (příslušné správy národních parků) zajišťují zpracování zásad péče, na základě kterého následně zajišťují péči. Zásady péče schvaluje MŽP.

Pro evropsky významné lokality (EVL) vyhlášené v souladu s požadavky Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a § 45a odst. 1 a 2 ZOPK, a ptačí oblasti (PO) vymezené v souladu s požadavky Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků a § 45e odst. 1 a 2 ZOPK jsou připravovány souhrny doporučených opatření, které stanovují optimální péči o předměty ochrany lokalit. Dle § 45c odst. 3 ZOPK se souhrny doporučených opatření zpracovávají pro všechny EVL, zatímco pro PO se podle § 45e odst. 6 ZOPK připravují pouze v případě potřeby (zejména tam kde se PO nepřekrývá s existujícím ZCHÚ).

Vyhlášená ZCHÚ a lokality soustavy Natura 2000 musí být v terénu označeny v souladu s vyhláškou č. 45/2018 Sb., o plánech péče, zásadách péče a podkladech pro vyhlášení, evidenci a označování chráněných území a dle příslušných ustanovení ZOPK.

Zároveň může být péče specifikována ve smlouvách uzavíraných podle § 39, § 45e odst. 4, § 68 (§ 69) ZOPK.

3.1.1 Podporovaná opatření

- příprava podkladů pro zpracování plánů péče a zásad péče v souladu s vyhláškou č. 45/2018 Sb. a schválenými metodikami; příprava podkladů a zpracování souhrnů doporučených opatření pro EVL a PO v souladu s metodickými listy AOPK ČR
- příprava dokumentace pro vyhlášení ZCHÚ v souladu s vyhláškou č. 45/2018 Sb. a zaměření hranic ZCHÚ, a příprava odborných podkladů pro vyhlášení a změny u EVL a vymezení a změny u PO,
- příprava podkladů pro zřízení smluvně chráněných území MŽP a krajů (§ 39 ZOPK)
- označování zvláště chráněných území dle § 42 odst. 4 a 5. ZOPK, památných stromů podle § 47 odst. 2. ZOPK, smluvně chráněných území dle § 39 odst. 2. ZOPK, EVL dle § 45c odst. 1 ZOPK a PO dle § 45e odst. 7 ZOPK
- opatření realizovaná v souladu se schváleným plánem péče, zásadami péče, souhrnem doporučených opatření dle § 38, § 38a § 45c odst. 3 a § 45e odst. 6

ZOPK nebo opatření vyplývající ze smlouvy uzavřené dle § 39, § 45e odst. 4, § 68 (§ 69) ZOPK,

- zajištění provozu informačních a návštěvnických středisek

3.1.2 Indikátory podprogramu

Název indikátoru	Měrná jednotka	Cílová hodnota ² (2023)
Celkový počet opatření na podporu předmětů ochrany ZCHÚ a lokalit soustavy Natura 2000	ks	270
Celkový počet opatření k zajištění územní ochrany včetně zpracování podkladů pro zajištění péče	ks	50

3.1.3 Parametry programu

<i>Název parametru</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Cílová hodnota² (2023)</i>
Inventarizační průzkumy	ks	40
Plány péče a ostatní plánovací dokumenty (souhrny doporučených opatření, zásady péče, podklady pro smluvní ochranu, atd.)	ks	2
Délka zaměřených hranic ZCHÚ	km	300
Délka obnovených nebo vybudovaných stezek v ZCHÚ (včetně objektů)	km	70
Opatření realizovaná v souladu se schválenými plány péče, zásadami péče, souhrny doporučených opatření	ks	250
Informační a návštěvnická střediska se zajištěným provozem	ks	20

---

² Výchozí hodnota je rovna nule.

3.1.4 Maximální náklady na měrnou jednotku parametrů

<i>Podporované činnosti</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Max. náklady na jednotku v Kč³</i>
Inventarizační průzkum	ha	2 000 ⁴
Zpracování plánu péče, zásad péče, souhrnů doporučených opatření nebo jejich části	ha	1 000 ⁵
Vytyčení hranic včetně geometrického plánu	km	100 000
Vyznačení hranic	km	4 000
Obnovené nebo vybudované stezky v ZCHÚ (včetně objektů)	km	3 000 000
Odstraněné nebo obnovené technické objekty	ks	5 000 000
Realizovaná opatření v souladu s plány péče, zásadami péče či souhrny doporučených opatření	ks	75 000 000 ⁶
Příspěvek na provoz informačního a návštěvnického střediska	ks/rok	600 000
Příprava záměru včetně zpracování projektové dokumentace	ks	500 000

3.2 Podprogram 115 173 – Péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů

Záchranné programy pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (viz 95/1992 Sb., v platném znění) jsou zajišťovány orgány ochrany přírody s cílem vytvořit speciální péči takové podmínky pro populace cílových druhů, které by vedly ke snížení stupně jejich ohrožení (§ 52 odst. 1 ZOPK).

Záchranné programy představují komplex aktivních opatření na ochranu druhů *in situ* (v přirozeném prostředí druhu), doplňovaná opatřeními *ex situ* (chovem či pěstováním

---

³ Uvedené ceny za jednotku parametrů jsou uváděny bez DPH. Jedná se o maximální náklady na jednotku v Kč odůvodněné zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny.

⁴ Základní částka za zpracování inventarizačního průzkumu je 6 000 Kč/ks, k ní se připočítává uvedená částka za plochu.

⁵ Základní částka za zpracování plánu péče je 10 000 Kč/ks, k ní se připočítává uvedená částka za plochu.

⁶ Částka 75 000 000,- Kč byla stanovena pro potřeby podpory výjimečně nákladných akcí, jako je například řešení havarijního stavu na vodním díle, či výstavba nového návštěvnického střediska.

v kultuře). Nejsou tedy jen záchranným pěstováním nebo umělým odchováváním jedinců a následným vysazováním či vypouštěním do volné přírody, jak bývá někdy mylně chápáno, ale zvláštní důraz je zde kladen na provázanost obou typů opatření, *in situ* a *ex situ*.

Kromě záchranných programů ve vlastním slova smyslu, jsou v souladu s aktuálními potřebami i trendy v ochraně přírody připravovány tzv. programy péče, které se zaměřují na druhy ohrožené nižší měrou, avšak s existujícím rizikem změny tohoto stavu nebo druhy vyžadující komplexní koordinovaný přístup z důvodu jejich socioekonomického významu nebo dopadů.

Regionální akční plány (RAP) vytváří AOPK ČR, jejich cílem je záchrana populací ohrožených druhů živočichů a rostlin, které jsou svým výskytem vázané pouze na určitý region ČR anebo jsou v určitém regionu ČR bezprostředně ohrožené vyhynutím. Tyto druhy nemusí být přitom zvláště chráněné, RAP tedy řeší i problematické situace, kdy například mnoho kriticky ohrožených druhů hmyzu nepatří mezi chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. Předmětem RAP jsou často druhy, jejichž ochrana současně zajistí ochranu mnoha dalších ohrožených druhů živočichů a rostlin (tzv. „umbrella species“, deštníkové druhy).

Vlastní statut záchranných programů byl v České republice oficiálně zaveden v roce 1992 ZOPK. Doposud bylo MŽP přijato 11 záchranných programů pro: rysa ostrovida (*Lynx lynx*), tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*), perlorodku říční (*Margaritifera margaritifera*), rdest dlouholistý (*Potamogeton praelongus*), matiznu bahenní (*Angelica palustris*), hořec jarní (*Gentiana verna*), hvozdík písečný český (*Dianthus arenarius* subsp. *bohemicus*), sysla obecného (*Spermophilus citellus*), užovku stromovou (*Zamenis longissimus*), hnědáka osikového (*Euphydrias maturna*), a hořeček mnohotvarý český (*Gentianella praecox* subsp. *bohémica*). Osm programů (perlorodka, hnědásek, sysel, užovka, rdest, matizna, hvozdík a hořeček) je stále realizovaných. Dále byly přijaty dva programy péče pro vydra říční a bobra evropského. Dosud bylo vytvořeno a schváleno 5 RAP, a to pro střevli potoční (*Phoxinus phoxinus*), mihuli ukrajinskou (*Eudontomyzon mariae*), okáče menšího (*Erebia sudetica*), okáče skalního (*Chazara briseis*), a pastarček dlouholistý moravský (*Tephrosaris longifolia* subsp. *moravica*).

Celá řada dalších rostlinných a živočišných druhů je ohrožena takovou měrou, že pro ně přijetí záchranného programu v nejbližší budoucnosti je velmi potřebné a stejně tak existuje skupina druhů, pro něž je důležité zajistit zpracování programů péče nebo regionálních akčních plánů (viz např. Koncepce záchranných programů kriticky a silně ohrožených druhů volně žijících živočichů v České republice). Zpracované a v procesu schvalování jsou v současné době záchranné programy pro zvonovec liliolistý (*Adenophora liliifolia*), koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*), snědek pyrenejský kulatoplodý (*Ornithogalum pyrenaicum* subsp. *Sphaeocarpum*), hořeček nahořklý (*Gentianella amarella*) a hořeček drsný Sturmvův (*Gentianella obtusifolia* subsp. *Sturmiana*), pro dropa velkého (*Otis tarda*), ropuchu krátkonohou (*Epidalea calamita*), raroha velkého (*Falco cherrug*) a jeden záchranný program péče

o vlka obecného (*Canis lupus*). Dále je připraven záchranný program pro krasce dubového (*Eurythya quercus*), u něhož se zvažuje přepracování na RAP. Rozpracován je záchranný program pro sýčka obecného (*Athene noctua*) a raka kamenáče (*Austropotamobius torrentium*). V přípravě či před schválením je RAP pro modráška ligrusového (*Polyommatus damon*), okáče metlicového (*Hipparchia semele*) a okáče jílkového (*Lopinga achine*), přesličku různobarvou (*Equisetum variegatum*), tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) a v plánu je realizace dalších dokumentů.

3.2.1 Podporovaná opatření

- realizace záchranných programů přijatých MŽP pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (§ 52 odst. 1 ZOPK)
- realizace programů péče pro zvláště chráněné druhy, přijatých MŽP
- realizace regionálních akčních plánů, schválených AOPK ČR
- příprava nových záchranných programů a programů péče pro zvláště chráněné druhy stanovené MŽP a regionálních akčních plánů, včetně sběru a zpracování nezbytných podkladových údajů

3.2.2 Indikátory podprogramu

Název indikátoru	Měrná jednotka	Cílová hodnota ⁷ (2023)
Celkový počet opatření na podporu zvláště chráněných druhů	ks	490
Celkový počet zpracovaných záchranných programů, programů péče a regionálních akčních plánů (včetně zajištěných podkladů)	ks	10

3.2.3 Parametry podprogramu

Název parametru	Měrná jednotka	Cílová hodnota ⁷ (2023)
Realizovaná opatření <i>in situ</i> navržená v záchranných programech ⁸	ks	150

⁷ Výchozí hodnota je rovna nule.

⁸ Opatření jsou uváděna v kapitolách Péče o biotop, Péče o druh, Monitoring a Ostatní opatření.

Realizovaná opatření <i>ex situ</i> navržená v záchranných programech ⁹	ks	40
Realizovaná opatření navržená v programech péče	ks	200
Realizovaná opatření navržená v regionálních akčních plánech	ks	100
Zpracované záchranné programy, programy péče a regionální akční plány (včetně zajištění podkladů)	ks	10

3.2.4 Maximální náklady na měrnou jednotku

<i>Podporované činnosti</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Max. náklady na jednotku v Kč¹⁰</i>
Ošetřená plocha	ha	100 000
Speciální opatření péče o jedince/biotopy (včetně tvorby nebo obnovy biotopů a výstavby odchovných či pěstebních zařízení)	m ²	2 000
Péče o jedince <i>in situ</i>	ks/rok	15 000
Péče o jedince <i>in situ</i>	m ²	750
Péče <i>ex situ</i>	ks/rok	20 000
Podklady pro zpracování záchranného programu, programu péče nebo regionálního akčního plánu	ha	1 000 ¹¹
Studie <i>in situ</i> , <i>ex situ</i> a monitoring	ks	300 000
realizovaná informační nebo osvětová opatření	ks	200 000

3.3 Podprogram 115 174 – Adaptace vodních ekosystémů na změnu klimatu

Podle scénářů změny klimatu bude docházet k postupnému zvyšování průměrné teploty vzduchu a zároveň dojde ke změně ročního chodu srážek. Poklesne průměrná

⁹ Opatření jsou uváděna v kapitolách Péče o druh, Ostatní opatření a Výchova a osvěta.

¹⁰ Uvedené ceny za jednotku parametrů jsou uváděny bez DPH. Jedná se o maximální náklady na jednotku v Kč odůvodněné zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny.

¹¹ Základní částka za zpracování dokumentu je 10 000 Kč/ks, k ní se připočítává částka za plochu.

zásoba vody v půdě, průměrná délka období s nedostatkem půdní vody se prodlouží. Tyto změny, zejména současné zvýšení teplot a pokles srážek v letním období, budou mít negativní vliv na vodní režim krajiny a vodních toků, zejména v teplých oblastech s dlouhodobými nízkými úhrny srážek. Podle výsledků získaných z výstupů různých klimatických scénářů může kolem roku 2085 na velkých tocích poklesnout průměrný odtok vody o 10–40 %. Pokles minimálních průtoků v letních a podzimních měsících je ještě významnější. Menší vodní toky mohou dokonce v období hydrologického sucha vyschnout a stát se občasnými vodními toky. Pokles odtoku povrchové vody bude doprovázet i pokles hladiny podzemní vody, a to i v hydrogeologických strukturách s velkou zásobní kapacitou.

Změny hydrologické bilance způsobené oteplením a změnou sezónního rozložení srážek budou mít podstatný vliv na krajinu, ekosystémy v ní žijící i na činnost člověka v krajině. V letních a podzimních obdobích klesne zásoba vody v půdě, zvýší se četnost i intenzita zemědělského i hydrologického sucha. Poklesnou hladiny podzemní vody, klesne vydatnost vodních zdrojů, v některých oblastech bude nedostatek kvalitní pitné vody. Pokles celkového odtoku a drastický pokles minimálních průtoků povede k tomu, že v tocích nebudou zachovány minimální ekologické průtoky. Pokles výšky hladiny podzemní vody přispěje k vysušování krajiny. V údolních nivách bude pokles hladiny v tocích spojen s poklesem výšky hladiny podzemní vody, zmenší se dotace vláh v půdě vztlínáním podzemní vody. Změna klimatu může přímo ovlivňovat rozšíření rostlinných a živočišných druhů, včetně invazních druhů, zejména snížením dostupnosti vodních zdrojů a zmenšením životního prostředí zejména druhů vázaných na vodní prostředí.

Z ekosystémového hlediska je potřebné v rámci adaptace na tyto změny upřednostňovat široce diverzifikovaná, přírodě blízká opatření ke zpomalení odtoku srážkové vody z krajiny, zlepšení infiltrace vody do podzemních kolektorů i k omezení negativních dopadů zvýšeného výskytu extrémních klimatických jevů. Jedná se např. o obnovu hydrologického režimu v minulosti odvodněných rašeliništích a jiných mokřadů, revitalizace upravených vodních toků, obnovu a tvorbu tůní aj. V případě mokřadů (a zejména rašeliništích) je z hlediska adaptace na změnu klimatu významný rovněž fakt, že se jedná o velmi efektivní a dlouhodobé kolektory uhlíku, a jejich obnova tak není jen následnou reakcí na probíhající změnu, ale přispívá zároveň přímo i k jejímu omezení nebo zpomalení.

Kromě adaptačních opatření v krajině obecně je nezbytné se specificky věnovat vodním tokům a dopadům změny klimatu na jejich biologickou složku. Předpokládané výrazné změny v množství a intenzitách průtoků vody v tocích, teplotní změny aj. mohou mít zásadní vliv na složení rybích společenstev i dalších organismů v tocích, což kromě dopadů na strukturu a funkci ekosystémů může přinést i dopady socioekonomické. Jedním z opatření umožňujících omezit tato rizika je obnova hydromorfologického kontinua toků (výstavbou rybích přechodů, odstraňováním nadbytečných technických překážek na tocích atp.) a omezení šíření invazních druhů.

3.3.1 Podporovaná opatření

- opatření přispívající ke zlepšování přirozených funkcí vodních toků a niv, včetně obnovy jejich migrační prostupnosti a podpory samovolného rozlivu
- obnova nebo tvorba vodních prvků (např. mokřadů a tůní, malých vodních nádrží přírodě blízkého charakteru) s cílem zlepšení retenční schopnosti krajiny a podpory biodiverzity
- tvorba a obnova biotopů pro zvláště chráněné druhy dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění a druhy uvedené v Červeném seznamu (v kategoriích CR, EN, VU) likvidace invazních druhů vázaných na vodní prostředí (především břehových porostů, invazních druhů raků a ryb)

3.3.2 Indikátory podprogramu

Název indikátoru	Měrná jednotka	Cílová hodnota ¹² (2023)
Celková plocha, na které byla realizována opatření ke zmírnění dopadů změny klimatu na vodní ekosystémy	ha	245

3.3.3 Parametry podprogramu

<i>Název parametru</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Cílová hodnota¹² (2023)</i>
Plocha revitalizovaných koryt vodních toků a niv	m ²	2 000
Plocha obnovených nebo vytvořených tůní, mokřadů a dalších prvků za účelem zadržení vody v krajině	ha	150
Plocha vystavěných, obnovených nebo zrekonstruovaných vodních nádrží přírodě blízkého charakteru	ha	2
Ošetřená plocha	ha	80
Zprůchodněné migrační překážky na vodních tocích	ks	1
Plocha území, kde byla provedena opatření (včetně mapování či monitoringu) proti invazním druhům	ha	10

¹² Výchozí hodnota je rovna nule.

3.3.4 Maximální náklady na měrnou jednotku

<i>Podporované činnosti</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Max. náklady na jednotku v Kč¹³</i>
Revitalizace či renaturace koryta vodního toku včetně revitalizace nivy	m ² plochy koryta vodního toku vč. nivy	3 000
Obnovený nebo vytvořený mokřad a prvky za účelem zadržení vody v krajině	ha	200 000
Odtěžený sediment/zeminy při obnově či tvorbě tůně	m ³ odtěženého sedimentu	1 000
Vybudovaná, obnovená nebo zrekonstruovaná malá vodní nádrž	m ² zadržené vody při hladině normální	1 000
Odtěžený sediment při odbahnění vodní nádrže	m ³ odtěženého sedimentu	1 000
Ošetřená plocha	ha	100 000
Rybí přechod (přírodě blízké rybí přechody)	m ²	50 000
Odstranění migrační překážky	m ²	50 000
Rybí přechod (technické nebo kombinované rybí přechody)	m	300 000
Instalace přehrázek za účelem revitalizace rašeliníšť a jiných nevhodně odvodněných ploch	ks	50 000
Příprava akce včetně zpracování projektové dokumentace	ks	500 000

3.4 Podprogram 115 175 – Adaptace nelesních ekosystémů na změnu klimatu

Oteplení zvyšuje evapotranspiraci, tj. zvyšuje riziko rozšíření ploch trpících suchem, které mají minimální ochlazující schopnost v krajině a v nízké míře podporují tvorbu srážek. Změny půdního klimatu budou mít vliv nejen na rostlinný kryt a biologickou složku půdy; ovlivněn bude mj. proces vztlínání podzemní vody a za hranice únosnosti se dále bude stupňovat i tlak na zbytky vzácných přírodě blízkých ekosystémů. Zejména ekosystémy vyšších poloh nejsou na takové změny připraveny. Zastoupení

¹³ Uvedené ceny za jednotku parametrů jsou uváděny bez DPH. Jedná se o maximální náklady na jednotku v Kč odůvodněné zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny.

organické hmoty v půdě umožňuje zadržet 4-5 násobně větší objem vody než srovnatelný podíl jílu. Suché a teplé podmínky však způsobují rychlý rozklad organické hmoty.

Změna klimatu může mít dopad na šíření invazních druhů a udržitelné využívání biodiverzity v obhospodařovaných ekosystémech. Nedostatečně pružné ekosystémy, ohrožené ztrátou biodiverzity, nemusí snést přídatnou zátěž v podobě změny klimatu, což se může projevit i v zajištění ekosystémových služeb jako produkce potravin. Zdravý ekosystém s dostatečnou biodiverzitou může minimalizovat negativní účinky změny klimatu na druhy dané lokality. Biomasa druhově bohatších porostů bude odolnější vůči suchu než biomasa porostů druhově chudých.

Probíhající a očekávaná změna podnebí ovlivní biologickou rozmanitost na všech třech základních úrovních (geny/jedinci, populace/druhy, společenstva/ekosystémy/krajina). Ekosystémy a společenstva na změnu podnebí obvykle nereagují jako celky, ale zejména prostřednictvím druhů, které je vytvářejí. U planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů může změna podnebí vést ke změnám areálu rozšíření, zvýšené pravděpodobnosti vyhynutí nebo vyhubení, změnám v načasování rozmnožování či změnám v sezónních migracích a dalších životních projevech, u rostlin také ke změnám v délce vegetační sezóny. Probíhající a očekávaná změna podnebí podpoří šíření invazních druhů.

K adaptaci nelesních ekosystémů a zejména v dnešní krajině vzácných či ohrožených typů společenstev (která však mohou být významná z hlediska ekosystémových služeb apod.) je nezbytné zajistit zachování nebo obnovu dostatečné plochy přírodních a přírodě blízkých společenstev v celém jejich spektru a to v určitém zastoupení i v jinak zkulturněné krajině. Zásadní je zvýšit zastoupení trvalé zeleně v krajině, zejména dřevin, a celkově zjemnit zrna krajinné mozaiky. Je zásadní zachovat drobné krajinné prvky v zemědělské či industriální krajině a další doplňovat nejlépe obnovou dřívě zaniklých. Pozornost musí být věnována také šíření invazních druhů, které mohou nejen ohrožovat přírodní a přírodě blízká společenstva a druhy, ale v podmínkách ovlivněných změnou klimatu mohou představovat ohrožující faktor jak pro přírodu obecně, tak i pro možnost efektivního hospodářského využívání krajiny – je tedy nezbytné zajistit opatření k systémové eradikaci nebo alespoň dlouhodobé kontrole nejvýznamnějších invazních druhů. Kumulaci vlivu klimatických změn a antropogenních zásahů v krajině na živočišnou složku je možné z části omezit zajištěním migrační prostupnosti překážek v krajině.

3.4.1 Podporovaná opatření

- tvorba a obnova ekostabilizačních prvků v krajině (např. remízy, meze, zasakovací pásy, mělké příkopy apod.)
- tvorba a obnova biotopů pro zvláště chráněné druhy dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění a druhy uvedené v Červeném seznamu (v kategoriích CR, EN, VU)

- opatření k omezování fragmentace krajiny a podpoře migrační prostupnosti krajiny s výjimkou výstavby rybích přechodů
- likvidace invazních druhů

3.4.2 Indikátory podprogramu

Název indikátoru	Měrná jednotka	Cílová hodnota ¹⁴ (2023)
Celková plocha, na které byla realizována opatření ke zmírnění dopadů změny klimatu na nelesní ekosystémy	ha	375

3.4.3 Parametry podprogramu

<i>Název parametru</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Cílová hodnota¹⁴ (2023)</i>
Plocha obnovených, vytvořených nebo udržovaných biotopů nebo stanovišť	ha	30
Ošetřená plocha	ha	300
Plocha území, kde byla provedena opatření (včetně mapování či monitoringu) proti invazním druhům	ha	20
Zprůchodněných migračních překážek	ks	1
Vysazené nebo ošetřené stromy	ks	5 000

3.4.4 Maximální náklady na měrnou jednotku

<i>Podporované činnosti</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Max. náklady na jednotku v Kč¹⁵</i>
Ošetřená plocha	ha	100 000
Obnovená, vytvořená nebo udržovaná plocha biotopu nebo stanoviště	ha	2 000 000

¹⁴ Výchozí hodnota je rovna nule.

¹⁵ Uvedené ceny za jednotku parametrů jsou uváděny bez DPH. Jedná se o maximální náklady na jednotku v Kč odůvodněné zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny.

Počet vysazených nebo ošetřených stromů (včetně individuální ochrany)	ks	35 000
Protierozní opatření	ha	2 000 000
Migrační podchod nebo přechod	m ²	100 000
Migrační podchod (u liniových objektů)	m	10 000
Zábrana před migrační překážkou	m	5 000
Příprava akce včetně zpracování projektové dokumentace	ks	500 000

3.5 Podprogram 115 176 – Adaptace lesních ekosystémů na změnu klimatu

Změna klimatu může mít pro lesní hospodářství vážné důsledky. Lesní ekosystémy musí odolávat krátkodobým teplotním a srážkovým extrémům, jejichž četnost narůstá. Navíc je nutno ke změnám prostředí přičíst silné antropogenní působení, tj. především dlouhodobou zátěž ekosystémů průmyslovými emisemi síry a dusíku. Působení změny klimatu hraje zásadní úlohu v případě zhoršování zdravotního stavu hospodářských převážně smrkových lesů v nižších a středních polohách, tedy v oblastech, které představují těžiště produkce dřeva v ČR. Dochází k aktivizaci řady patogenních škůdců, kteří se uplatňují jako iniciační i mortalitní stresor ve smrkových porostech všech věkových stupňů. Nejvýznamnějším rizikovým faktorem z hlediska změny klimatu je sucho, je iniciačním faktorem řady typů chřadnutí. Důsledkem sucha jsou hlavním rizikem živných stanovišť nižších a středních poloh (3. – 5. lesního vegetačního stupně) václavky, které se podílejí na postupném rozpadu stejnověkových smrkových porostů. Rizikovým faktorem jsou vedle letních vysokých teplot a přísušků i prudké výkyvy teploty v zimním období, kdy nezvykle teplá období střídá náhlý pokles teplot. Z hlediska dalšího pěstování lesů v ČR a jejich převod na prostorově a druhově bohatší struktury pěstované přírodě bližšími, nepasečnými způsoby hospodaření, zejména pak převody na jiné tvary lesa a jejich časoprostorovou hospodářskou úpravu. V ČR není vytvořen dostatečný legislativní rámec pro přírodě blízké nepasečné způsoby hospodaření, následkem čehož nejsou v lesnickém provozu v žádoucí míře využívány.

Adaptační opatření v lesích České republiky v souvislosti s postupující změnou klimatických podmínek lze shrnout do následujících okruhů: zvýšení druhové, věkové, prostorové a genetické diverzity lesních ekosystémů, uplatnění přírodě bližších způsobů hospodaření a eliminace tlaku zvěře a omezení dalších stresorů zhoršujících důsledky klimatické změny, jako je např. vyloučení nevhodných zásahů do vodního režimu (zvyšovat retenční schopnost krajiny), péče o fyzikální a chemické vlastnosti lesních půd či omezení mechanického poškozování porostů, zejména těžebními a transportními technologiemi.

3.5.1 Podporovaná opatření

- opatření pro zlepšování druhové, věkové nebo prostorové skladby lesních porostů¹⁶
- opatření za účelem bezpečného ponechání dřevní hmoty v lese
- ponechání výstavků stanovištně původních dřevin na dožití a následnému přirozenému rozkladu v lesním porostu
- zpracování lesních hospodářských plánů (dále jen „LHP“) pro hospodářskou úpravu nepasečných forem hospodaření v národních parcích a jejich ochranných pásmech
- tvorba a obnova biotopů pro zvláště chráněné druhy dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění a druhy uvedené v Červeném seznamu (v kategoriích CR, EN, VU)
- likvidace invazních druhů

3.5.2 Indikátory podprogramu

Název indikátoru	Měrná jednotka	Cílová hodnota ¹⁷ (2023)
Celková plocha, na které byla realizována opatření ke zmírnění dopadů změny klimatu na lesní ekosystémy	ha	320

3.5.3 Parametry podprogramu

<i>Název parametru</i>	<i>Měrná jednotka</i>	Cílová hodnota ¹⁷ (2023)
Zpracovaný LHP	ks	5
Ošetřená plocha	ha	200
Plocha obnovených, vytvořených nebo udržovaných biotopů nebo stanovišť	ha	50

¹⁶ Pouze nad rámec minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) dle vyhlášky č. 298/2018 Sb., zvýšený podíl MZD na obnovním prvku nenahrazuje zákonnou povinnost vlastníka lesa na dodržení minimální výše melioračních a zpevňujících dřevin při obnově zbývajících porostu.

¹⁷ Výchozí hodnota je rovna nule.

Plocha lesních porostů se zlepšenou druhovou, věkovou nebo prostorovou skladbou nebo plocha s asanovanou dřevní hmotou	ha	50
Plocha území, kde byla provedena opatření (včetně mapování či monitoringu) proti invazním druhům	ha	20

3.5.4 Maximální náklady na měrnou jednotku

<i>Podporované činnosti</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Max. náklady na jednotku v Kč¹⁸</i>
Lesní pozemky se zpracovaným LHP	ha	1 000
Asanovaná dřevní hmota zajišťující její bezpečné ponechání v lese	m ³	1 000
Ponechání výstavků po těžbě v lesním porostu	m ³	1000
Ošetřená plocha	ha	100 000
Plocha obnovených, vytvořených nebo udržovaných biotopů nebo stanovišť	ha	200 000
Lesní porosty se zlepšenou druhovou, věkovou a prostorovou skladbou	ha	1 200 000

3.6 Podprogram 115 177 – Odborné studie a další podkladové materiály

Nezbytnou podmínkou zajištění péče o přírodu a krajinu jsou za prvé kvalitní podkladové a osvětové materiály, za druhé pak vyhodnocování efektivnosti programů jak ve vztahu ke způsobu provedení jednotlivých akcí, tak k jejich finanční náročnosti. Tento podprogram bude poskytovat finanční prostředky na provádění monitoringu, přípravu podkladových studií a vyhodnocení realizovaných opatření z hlediska jejich ekologického přínosu.

3.6.1 Podporovaná opatření

- zpracování odborných studií (vyhledávací studie pro realizaci opatření v rámci krajinotvorných programů, studie zjištění minimálního stavu podzemní vody, atd.) např. ve vazbě na § 73 ZOPK

¹⁸ Uvedené ceny za jednotku parametrů jsou uváděny bez DPH. Jedná se o maximální náklady na jednotku v Kč odůvodněné zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny.

- monitoring a vyhodnocování opatření krajinotvorných programů, efektů a přínosů realizovaných opatření a stavu předmětů ochrany ZCHÚ, EVL a PO

3.6.2 Indikátory podprogramu

Název indikátoru	Měrná jednotka	Cílová hodnota ¹⁹ (2023)
Celkový počet zpracovaných podkladových materiálů (monitoring, studie)	ks	100

3.6.3 Parametry podprogramu

<i>Název parametru</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Cílová hodnota¹⁹ (2023)</i>
Realizované studie	ks	100
Monitorované lokality	ks	12 000

3.6.4 Maximální náklady na měrnou jednotku

<i>Podporované činnosti</i>	<i>Měrná jednotka</i>	<i>Max. náklady na jednotku v Kč²⁰</i>
Území řešené studiemi	ha	2 000
Monitorované území	ha	10 000

4 Bilance potřeb a zdrojů financování Programu a jeho podprogramů včetně technickoekonomického zdůvodnění cílů Programu

Pro naplnění věcných cílů Programu se předpokládá na období 2019–2023 potřeba finančních prostředků ze státního rozpočtu ve výši cca 220 mil. Kč. Alokace programu byla nastavena s ohledem na aktuální možnost čerpání finančních prostředků z OPŽP. Alokace je v průběhu let navyšována tak, aby zohledňovala vyhlásování nových zvláště chráněných území (mj. z důvodu zajištění ochrany lokalit soustavy Natura

¹⁹ Výchozí hodnota je rovna nule.

²⁰ Uvedené ceny za jednotku parametrů jsou uváděny bez DPH. Jedná se o maximální náklady na jednotku v Kč odůvodněné zvýšeným zájmem ochrany přírody a krajiny.

2000), dočerpávání finančních prostředků z OPŽP, nemožnost financování běžného managementu z OPŽP, inflaci a vzrůstající potřebu realizovat akce v souvislosti se změnou klimatu.

Alokace programu bude členěna v jednotlivých letech v následujících objemech:

Alokace programu v mil. Kč		Předpokládané rozdělení na podprogramy					
		172	173	174	175	176	177
2019	30,000	15,000	4,500	3,000	3,000	3,000	1,500
2020	40,000	20,000	6,000	4,000	4,000	4,000	2,000
2021	50,000	25,000	7,500	5,000	5,000	5,000	2,500
2022	50,000	25,000	7,500	5,000	5,000	5,000	2,500
2023	50,000	25,000	7,500	5,000	5,000	5,000	2,500
Celkem	220,000	110,000	33,000	22,000	22,000	22,000	11,000
Celkem v %	100%	50%	15%	10%	10%	10%	5%

Předpokládané základní rozdělení finančních potřeb dle jednotlivých podprogramů se může v průběhu realizace programu měnit v závislosti na aktuálních potřebách.

Bilance potřeb a zdrojů financování Programu pro období 2019 – 2023 jsou uvedeny na formulářích řady V 16 310 dle jednotlivých podprogramů a formuláře P 16 310 za celý Program.

5 Obsah žádosti o poskytnutí finanční podpory, obsah dokumentace akce (projektu) a systém kritérií pro jejich posouzení z hlediska zabezpečení cílů

Obsah jednotlivých žádostí musí být v souladu s ustanoveními článku 5 Pokynu Ministerstva financí č. R 1 - 2010 – k upřesnění postupu Ministerstva financí, správců programu a účastníků programů při přípravě, realizaci, financování a vyhodnocování programů nebo akce k provozování informačního systému programového financování a vyhláškou Ministerstva financí č. 560/2006 Sb. Všechny podpořené projekty podléhají finančnímu vypořádání dle Vyhlášky 367/2015 Sb. o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání) ve znění pozdějších předpisů.

Formulář žádosti musí být vyplněn ve všech relevantních oblastech, zdůvodnění musí být dostatečné a věcné.

Žádost o poskytnutí finančního příspěvku (dále jen „žádost“) obsahuje:

1. předmět žádosti – podprogram, dotační titul, typ opatření, parametr a indikátor opatření dle programové dokumentace a znění výzvy,
2. popis současného stavu, zdůvodnění potřeby realizace, popis přínosů akce z hlediska cílů Programu,

3. položkový rozpočet, včetně uvedení výše vlastních zdrojů v případě předpokládaného kofinancování projektu.
4. čestné prohlášení o vypořádání vlastnických vztahů pro všechny dotčené pozemky. V prohlášení bude uvedeno, že vlastník souhlasí s realizací projektu a umožní, aby výsledky projektu byly zachovány minimálně po dobu udržitelnosti projektu.
5. identifikace zhotovitele včetně návrhu smlouvy příp. návrhu objednávky – základní dokumentace k zadání, průběhu a výsledkům provedených zadávacích řízení na dodavatele podle zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (u podlimitních zakázek podle § 26 zákona se postupem podle tohoto zákona musí řídit všichni žadatelé), tj. alespoň doložení výzvy potřebnému počtu zájemců, protokol z otvírání obálek, protokol o hodnocení nabídek výběrovou komisí a rozhodnutí o vybrané nabídce, případně zdůvodnění jeho neprovedení. Tato příloha není vyžadována u akcí AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR ve fázi žádosti²¹,
6. orientační výkresy řešení a situace dle rozsahu a charakteru akce v dostatečné vypovídající kvalitě,
7. zabezpečení podmínek pro hospodárné využívání pořízeného majetku, popřípadě jiných výstupů realizace akce se specifikací finančních potřeb a zdrojů úhrady, po dobu udržitelnosti tj. 5 let od dokončení nestavebních akcí (s výjimkou pravidelných managementových opatření, např. kosení, pastva atd.), 10 let od dokončení stavebních akcí,
8. výjimky dle ZOPK, pokud to ze zákona vyplývá,
9. vyjádření místně a věcně příslušného orgánu ochrany přírody (kromě žádostí předkládaných AOPK ČR, správami národních parků a krajů),
10. další relevantní podklady a doklady na vyžádání správce Programu, které se v průběhu projednávání akce stanou nezbytnými pro její řádné vyhodnocení (např. fotodokumentace), technický popis pořízovaného majetku nebo jeho zhodnocení a předpokládané využití (podrobný popis prací např. rozpis jednotlivých úkonů, jejich druh, použité technologie a materiály).

U stavební akce bude dále doloženo:

1. projektová dokumentace,
2. aktuální výpis z katastru nemovitostí (ne starší než šest měsíců) k doložení majetkoprávních vztahů k dotčeným pozemkům,

---

²¹ Akceptována je i platná rámcová smlouva na dodání služeb (zejm. managementová opatření) nebo zaslání odkazu na smlouvu zveřejněnou na Registru smluv či Elektronickém tržišti Gemin. Dodání identifikace zhotovitele Správci programu bude nezbytné k uvolnění finančních prostředků.

3. rozhodnutí, závazná stanoviska či vyjádření orgánů státní správy požadovaná pro daný druh opatření příslušnými obecně závaznými právními předpisy a věcně a místně příslušnými orgány státní správy (např. územní rozhodnutí, stavební povolení či vyjádření věcně a místně příslušného orgánu státní správy, že opatření nepodléhá vydání územního rozhodnutí či stavebnímu povolení, rozhodnutí o nakládání s vodami, závazné stanovisko k zásahu do významného krajinného prvku, souhlas orgánů památkové ochrany, výjimka ze zákona o ochraně přírody a krajiny atd.). Rozhodnutí vydaná ve správním řízení musí být opatřena doložkou právní moci.

6 Požadavky na zadávací řízení

Účastník programu (zadavatel) se při výběru zhotovitele bude řídit zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zejména ustanovením § 6, ve kterém je vymezena zadavateli povinnost dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

7 Vymezení kontrolní činnosti správce Programu

K Programu je správcem Programu vypracována Dokumentace programu s návrhem ukazatelů a jejich výsledných hodnot (indikátorů, parametrů, finanční bilance), zásad pro poskytování dotace a kontrolní činnosti, která je předkládána Ministerstvu financí ke schválení ve smyslu § 3 vyhlášky č. 560/2006 Sb.

Z hlediska kontroly financování z Programu a podprogramů v průběhu Programu jsou veškeré výdaje státního rozpočtu i případné vlastní zdroje žadatele vedeny v IS EDS/SMVS. Na počátku každého roku je vždy prováděno roční zúčtování roku předchozího prostřednictvím této databáze, která je spolu s výstupy postupována Ministerstvu financí.

Kontroly akcí jsou zajišťovány správcem Programu ve spolupráci s AOPK ČR minimálně v rozsahu:

- kontrola správnosti a úplnosti dokladů podle programové dokumentace a znění výzvy při předložení podkladů k žádosti o poskytnutí finančního příspěvku;
- kontrola žádostí o poskytnutí finančního příspěvku z hlediska naplňování cílů a podmínek Programu;
- kontrola opatření ve vztahu k jiným dotačním titulům poskytovaných z veřejných rozpočtů (tzv. zamezení dvojího financování);
- kontrola v průběhu realizace akce;
- kontrola profinancování roku předchozího v případě akcí rozestavěných před uvolněním finančních prostředků státního rozpočtu pro daný rok;

- kontrola provedených prací - AOPK ČR zpracovává protokol o kontrole provedených prací, jehož součástí musí být zhodnocení plnění podmínek uvedených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace, (u akcí, kde je příjemcem podpory AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR kontroluje správce Programu protokol o převzetí prací předložený příjemcem podpory v rámci závěrečného vyhodnocení akce);
- kontrola správnosti a úplnosti dokladů k závěrečnému vyhodnocení akce podle podmínek v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů na financování organizační složky státu (dále jen Stanovení výdajů);
- kontrola následného dodržování podmínek udělení dotace (např. omezení hospodaření na podpořených vodních plochách).

Vrácení neoprávněně čerpaných či zadržovaných finančních prostředků státního rozpočtu v rozporu se stanoveným účelem a podmínkami pro čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu mohou navrhnout a podnět podat orgán zúčastněný v procesu návrhu finančních prostředků (výdajů).

Kontrola hospodaření s prostředky státního rozpočtu poskytnutými k akcím v rámci Programu je prováděna ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. Při zjištění neoprávněného čerpání finančních prostředků bude uložen odvod, jakož i penále příslušným finančním úřadem z neoprávněně použitých nebo zadržovaných částek.

8 Pravidla pro poskytování peněžních prostředků státního rozpočtu

Financování akcí je prováděno v souladu s vyhláškou č. 560/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů a Pokynu č. R-1 2010 k řízení programů a provozování informačního systému programového financování, tj. na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů vydaným správcem Programu.

8.1 Způsobilí účastníci Programu

Příjemci podpory (finančních prostředků) z Programu mohou být následující typy subjektů:

- podprogram 115 172: AOPK ČR, správy národních parků, Správa jeskyní ČR, kraj,
- podprogram 115 173: AOPK ČR, správy národních parků,
- podprogram 115 174, 115 175 a 115 176: fyzické osoby, právnické osoby, obecně prospěšné organizace, územní samosprávné celky (obce

a kraje), spolky, svazky obcí, příspěvkové organizace, organizační složky státu, státní organizace a státní podniky,

- podprogram 115 177: AOPK ČR, správy národních parků, Správa jeskyní ČR.

Způsobilým účastníkem Programu je jak vlastník nemovitosti, tak nájemce či pachtýř. Způsobilým účastníkem je i osoba, která je na základě jiného písemného dokumentu (souhlasu) oprávněna projekt realizovat a zajistit jeho udržitelnost.

8.2 Výše podpory

Dotace je účastníkovi Programu poskytována ve výši až 100 % celkových způsobilých nákladů akce. Obecné způsobilé výdaje jsou uvedeny v kapitole 8.4.5.1 dokumentace programu. Informace o maximální výši podpory na projekt, způsob a kritéria hodnocení žádosti budou uvedeny v příslušné výzvě.

8.3 Cílové území

Cílovým územím je celá Česká republika.

8.4 Obsah výzvy

Výzva obsahuje následující náležitosti:

- Název výzvy
- Popis podporovaných opatření
- Oprávnění žadatelé
- Cílové území
- Termíny vyhlášení výzvy
- Období realizace
- Alokace finančních prostředků pro výzvu
- Forma a výše podpory
- Způsob podání žádostí
- Administrace žádostí
- Hodnocení žádostí
- Kritéria hodnocení
- Indikátory a parametry
- Omezení ve výzvě
- Kontakty
- Přílohy

8.5 Administrace žádosti a hodnocení žádosti

8.5.1 Příjem žádosti o poskytnutí finančního příspěvku a způsob administrace žádosti

Žádosti budou přijímány na základě vyhlášené výzvy. Žádost bude zpracovaná v českém jazyce v předepsaném formátu a předpokládaný rozpočet bude uveden v Kč.

8.5.2 Podání žádosti a vydání řídicího dokumentu

Žádost musí být doručena v termínu stanoveném ve výzvě. Je-li žádost následně vyhodnocena jako formálně úplná a přijatelná z hlediska splnění podmínek Programu a výzvy, je akceptována a postoupena do procesu věcného hodnocení. Pokud účastník Programu podá v termínu stanoveném ve výzvě formálně neúplnou žádost, je vyzván k jejímu přepracování či doplnění do 30 dnů od jejího obdržení. V případě doručení žádosti po uplynutí termínu pro doručení stanoveném ve výzvě nebo v případě nedoložení všech chybějících náležitostí bude administrace žádosti ze strany správce Programu ukončena Rozhodnutím o neposkytnutí dotace.

Věcné hodnocení provádí místně příslušné Regionální pracoviště AOPK ČR dle způsobu a hodnotících kritérií uvedených ve výzvě. AOPK ČR vyhotoví Protokol o posouzení žádosti a postoupí jej správci Programu do 30 dní od akceptace žádosti. V případě žádostí AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR provádí posuzování věcně příslušný odbor MŽP, který vydává Věcné stanovisko MŽP s doporučením či nedoporučením akce k realizaci. V případě potřeby může hodnotitel/věcně příslušný odbor MŽP vyzvat účastníka Programu k doplnění dalších dokladů a podkladů.

Obecná kritéria pro věcné hodnocení žádostí z hlediska zabezpečení a realizace cílů Programu jsou následující:

- I. přínos pro předměty ochrany, biologickou rozmanitost a pro adaptaci na dopady změny klimatu,
- II. lokalizace akce (význam území z hlediska ochrany přírody a krajiny),
- III. přiměřenost nákladů ve vztahu k efektům akce (dle dokumentu Náklady obvyklých opatření MŽP),
- IV. návaznost na jiná opatření, komplexnost řešení,
- V. kvalita zpracování záměru z hlediska technického a technologického (vhodnost navrženého řešení),
- VI. soulad se strategickými a koncepčními dokumenty.

U žádosti nedostatečné po věcné stránce či neodpovídající předmětu podpory vyrozumí správce Programu účastníka Programu o zamítnutí žádosti vydáním Rozhodnutím o neposkytnutí dotace nejpozději do 30 dnů od vydání posledního

řídícího dokumentu o poskytnutí dotace v rámci aktuální výzvy (dle § 14n odst. 1 rozpočtových pravidel).

Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů bude vydáno vždy až po splnění všech náležitostí žádosti. Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů vydá ředitel odboru obecné ochrany přírody a krajiny do 30 dnů od data postoupení Protokolu o posouzení/Věcného stanoviska MŽP, přičemž může prověřit a přehodnotit připravené akce nebo je zamítnout Rozhodnutím o neposkytnutí dotace.

V případě žádostí AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR, není podmínkou pro vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů předložení identifikace zhotovitele Správci programu. Identifikaci zhotovitele předloží AOPK ČR, správy národních parků a Správa jeskyní ČR správci Programu jako podklad k uvolnění finančních prostředků.

V případě, kdy celkové náklady akce překročí výši 10 000 000 Kč, uděluje před vydáním rozhodnutí souhlas s realizací akce náměstek pro řízení sekce ochrany přírody a krajiny MŽP. Na základě uděleného souhlasu ředitel odboru vydá Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů.

Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů spolu s podmínkami je zaslán účastníkovi Programu elektronicky prostřednictvím datové schránky. V případě, že účastník Programu nevlastní elektronický podpis a datovou schránku, je dokument zaslán doporučeně s dodejkou.

8.5.3 Změna realizace akce

Pokud účastník Programu zjistí, že není schopen zabezpečit realizaci akce v souladu s obsahem řídícího dokumentu (vyjma Závěrečného vyhodnocení akce), neprodleně o tomto zjištění informuje správce Programu a zároveň i místně příslušné Regionální pracoviště AOPK ČR (kromě AOPK ČR, Správy jeskyní ČR a správ národních parků) zasláním žádosti o změnu, a to vždy v dostatečném předstihu před realizací změny či uplynutí lhůty (žádost bude obsahovat zejména popis a zdůvodnění změny).

MŽP do 30 dní od obdržení žádosti o změnu posoudí změnu akce po věcné i formální stránce a v případě souhlasu se změnou vydá změnu Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů, nebo žádost o změnu zamítne. V případě, že změnou nedochází ke změnám údajů v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů např. změna zhotovitele, vyrozumí správce Programu účastníka Programu o akceptování/neakceptování změny.

Změny z důvodu nárůstu objemu finančních prostředků na realizaci akce mohou být uznány pouze AOPK ČR, správám národních parků a Správě jeskyní ČR. Posouzení žádosti o změnu bude záviset na množství vyčerpaných finančních prostředků v rámci stanoveného limitu i na výši disponibilních finančních prostředků v Programu v daném roce. Správce Programu vydá do 30 dnů od doručení žádosti změnu Rozhodnutí

o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů nebo žádost o změnu zamítne. Ostatním příjemcům dotace není možné na základě žádosti o změnu navýšit objem finančních prostředků na realizaci akce.

V případě, že na akci bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů a akce přesto nebude realizována, postupuje se dle § 15 rozpočtových pravidel. Účastník programu požádá správce programu o ukončení akce. Správce Programu vydá do 30 dnů od doručení žádosti Rozhodnutí o odnětí dotace.

Ročně bude prováděna inventarizace akcí, v případě, že účastník programu nebude provádět kroky, které směřují k realizaci předmětného opatření, a/nebo nebude reagovat na výzvy, smí správce Programu zastavit financování akce Rozhodnutím o odnětí dotace.

8.5.4 Odvolání proti zamítnutí žádosti

V souladu s ustanovením § 14q odst. 2 rozpočtových pravidel není proti rozhodnutí poskytovatele přípustné odvolání ani rozklad.

V případě, že žádost o poskytnutí dotace byla pravomocně zcela nebo zčásti zamítnuta správcem Programu, je možné novým rozhodnutím žádosti zcela vyhovět, případně zčásti vyhovět a ve zbytku ji zamítnout, souhlasí-li s tím účastník programu (§ 14p rozpočtových pravidel). Tento postup je uplatňován např. v případech, kdy jinému účastníkovi programu je vydáno na jeho žádost Rozhodnutí o neposkytnutí dotace, či Oznámení o vyřazení akce z programu.

8.5.5 Poskytování finančních prostředků

Finanční prostředky lze poskytnout na realizaci činností nebo prací, odpovídajících jednotlivým opatřením uvedeným v této dokumentaci. Finanční prostředky budou uvolňovány jednotlivým účastníkům Programu na základě platného Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů.

V návaznosti na schválený státní rozpočet pro příslušný rok a v závislosti na typu účastníka Programu se prostředky na akce v rámci Programu uvolňují:

- rozpočtovým opatřením pro organizační složky státu a orgány státní správy,
- rozpočtovým opatřením a platebním příkazem pro příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je MŽP a právní subjekty ve vlastnictví státu;
- rozpočtovým opatřením (účelovým navýšením výdajů) ostatním ústředním orgánům pro jimi zřízené organizační složky státu, orgány státní správy a příspěvkové organizace prostřednictvím Ministerstva financí.
- rozpočtovým opatřením a platebním příkazem z účtu MŽP vedeného u České národní banky obcím, fyzickým a právnickým osobám.

Na základě pokynu správce Programu provádí rozpočtová opatření ve vlastní působnosti odbor rozpočtu MŽP nebo je předkládá Ministerstvu financí.

8.5.5.1 Způsobilé výdaje

Podpora z Programu může být poskytnuta pouze na způsobilý výdaj, který:

- je v souladu s právními předpisy (tj. s legislativou ČR a EU),
- je v souladu s pravidly Programu a podmínkami podpory,
- je přiměřený (odpovídá cenám uvedeným v Nákladech obvyklých opatření MŽP, případně se jedná o cenu v místě a čase obvyklou) a je vynaložen v souladu s Pravidlem 3E,²²
- vznikl a byl uhrazen příjemcem podpory v období od 1. 1. roku vyhlášení příslušné výzvy do 31. 12. 2023.
- je řádně identifikovatelný, prokazatelný a doložitelný.

Uvedené podmínky musejí být naplněny zásadně kumulativně, tedy všechny zároveň. Jestliže není kterákoliv z uvedených podmínek naplněna, nelze výdaj považovat za způsobilý.

Jedná se zejména o následující způsobilé výdaje:

- náklady na přípravu akce,
- zpracování podkladů pro zajištění územní ochrany a zpracování podkladů pro zajištění péče o zvláště chráněná území (jejich OP) a lokalit soustavy Natura 2000,
- sběr informací a zpracování odborných podkladů,
- stavební a nestavební, zemědělské a lesnické práce a úpravy a související služby zajišťující splnění parametrů daného podprogramu,
- vyvolané investice do výše 10 % uznaných způsobilých výdajů, které jsou spojeny výhradně a přímo s účelem projektu. Ve výjimečných a náležitě odůvodněných případech je možné povolit vyšší procentuální sazbu než uvedených 10 %. Výjimku pro vyšší procentuální sazbu v odůvodněných případech uděluje správce Programu.
- výdaje na zpracování odborných studií a monitoringu,
- nákup hmotného a nehmotného majetku, jehož pořízení je nezbytně nutné a řádně odůvodněné realizací opatření.

8.5.5.2 Specifické podmínky způsobilosti výdajů

- náklady na přípravu akce (např. zpracování projektové dokumentace) pouze v případě, že účastníkem Programu je organizační složka státu

---

²² Srov. § 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

či příspěvková organizace zřízená MŽP. Podmínkou poskytnutí finančních prostředků na přípravu akce je následná realizace akce z tohoto Programu. Této podmínky může MŽP účastníka Programu zprostit v případě nedostatku finančních prostředků v Programu nebo na základě jiných objektivních důvodů (např. technické překážky realizace zjištěné při přípravě akce).

- V rámci realizace budou vysazovány geograficky původní a stanovištně vhodné dřeviny a ovocné dřeviny (nepůvodní druhy lze podpořit pouze v případě obnovy stávajících alejí téhož druhu).
- náklady na výkupy pozemků mohou být hrazeny AOPK ČR, správám národních parků a Správě jeskyní ČR. Samosprávám a správcům vodních toků mohou být tyto položky hrazeny v případě, že se jedná o revitalizaci či podporu samovolné renaturace vodního toku či realizaci územního systému ekologické stability. Pořizovací cena nemovitosti může být započtena do celkových způsobilých výdajů na projekt, a to maximálně do výše 10 %. Cena je určena znaleckým posudkem vyhotoveným znalcem dle zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů (rozumí se do výše ceny tržní maximálně však do výše ceny obvyklé). Posudek nesmí být starší než 6 měsíců před pořízením nemovitosti. Ve výjimečných a náležitě odůvodněných případech je možné povolit vyšší procentuální sazbu než uvedených 10 %. Udělení výjimky pro vyšší procentuální sazbu v odůvodněných případech schvaluje náměstek sekce ochrany přírody a krajiny.
- budované a obnovované malé vodní nádrže financované z Programu slouží primárně k zajištění ekologicko-stabilizační funkce v krajině a podpoře biologické rozmanitosti a nesmějí být využívány k chovu ryb a drůbeže za komerčním účelem. V těchto případech je možno stanovit omezující podmínky v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů dle charakteru jednotlivých akcí jako např. stanovení rybí obsádky, zákaz hnojení, přikrmování, úpravy pH, stanovení podmínek manipulace s vodní plochou apod.

8.5.5.3 Nezpůsobilé výdaje

Obecně nelze podporu poskytnout na:

- výdaje na poradenské služby, kdy poradce nenesou skutečnou odpovědnost za provedení samotného úkolu, nýbrž pomáhá těm, kteří tuto odpovědnost mají,
- nákup použitého vybavení,
- DPH není způsobilým výdajem v případě, že účastník Programu je plátcem DPH a může uplatnit odpočet daně z přidané hodnoty na vstupu podle zvláštního právního předpisu, tj. zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Pokud se účastník Programu stal plátcem daně z přidané hodnoty během realizace

akce nebo uplatní odpočet této daně dodatečně, např. po závěrečném vyhodnocení akce, vrátí do státního rozpočtu dotaci ve výši odpočtu,

- přímé daně, daň darovací a dědická, daň z nemovitosti, daň z převodu nemovitostí, silniční daň, clo,
- výdaje na zajištění relevantních stanovisek,
- pronájem pozemku/stavby (kromě pronájmu pozemků pro ukládání sedimentu a pro provádění studií na akce realizované AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR),
- vyvolané investice, které nejsou spojeny výhradně a přímo s účelem projektu,
- úroky,
- splátky úvěrů,
- vícepráce nad výši způsobilých méněprací (vyjma nákladů na vícepráce u akcí realizovaných AOPK ČR, správami národních parků a Správou jeskyní ČR),
- správní poplatky (např. notářské poplatky, vklady do katastru, poplatky za vydané stavební povolení),
- pojistné,
- rozpočtová rezerva,
- režijní a provozní výdaje (vyjma práce svépomocí) a příspěvků na provoz návštěvnických a informačních středisek),
- mzdové náklady zaměstnanců účastníka Programu,
- kompenzační, náhradní nebo nápravná opatření uložená zákonem nebo rozhodnutím orgánu státní správy s výjimkou náhradních výsadeb uložených za kácení dřevin v souvislosti s realizací projektu na revitalizaci zeleně
- u stavebních akcí nelze prostředky určené k realizaci akce (systémová dotace i vlastní spoluúčast) použít pro hrazení subdodávek firmy investora nebo na úhradu faktur firmám, ve kterých je společníkem nebo je jinak pracovně nebo příbuzensky s vybranými dodavatelskými firmami svázán.

8.5.6 Závěrečné vyhodnocení akce

Účastník Programu je povinen požádat po realizaci akce o závěrečné vyhodnocení akce v termínu stanoveném v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů.

Účastník Programu doloží:

1. protokol o závěrečné kontrole akce (vyjma akcí AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR). AOPK ČR, správ národních parků a Správy jeskyní ČR doloží protokol o převzetí prací,
2. zprávu o plnění závazných ukazatelů (obsahující skutečnou hodnotu indikátorů, parametrů) a podmínek účasti státního rozpočtu stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů,
3. údaje o financování akce - kopie faktur, popř. zprávu finančního úřadu o provedené finanční kontrole příslušné akce,
4. kolaudační rozhodnutí nebo doklad o uvedení do zkušebního provozu u stavebních akcí, vyžaduje-li to zvláštní právní předpis²³,
5. u stavebních akcí vyjádření orgánu ochrany přírody,
6. další dokumenty stanovené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů,
7. formulář SMVS (v případě, že účastníkem Programu je AOPK ČR, Správa jeskyní ČR nebo správy národních parků).

Správce Programu provede na základě obdržených dokladů do jednoho roku závěrečné vyhodnocení akce a definitivní přidělení dotace.

Termínem ukončení akce se u stavebních akcí rozumí stavební ukončení akce včetně vydání kolaudačního rozhodnutí nebo uvedení do zkušebního provozu, vyžaduje-li to zvláštní právní předpis.

9 Specifikace dalších podmínek pro poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu v rámci Programu

1. Na poskytnutí finančních prostředků z Programu není právní nárok.
2. Cílem opatření nesmí být zisk.
3. Předmět podpory nebude žadatelem využíván k podnikatelské činnosti.
4. Finanční prostředky nelze poskytnout na stejnou část opatření, na kterou byly poskytnuty finanční prostředky z veřejných zdrojů. Tím není dotčena možnost zajištění kofinancování a udržitelnosti akcí.
5. Víceletá akce musí být zahájena nejpozději v kalendářním roce následujícím po roce vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů.
6. Jedna žádost může zahrnovat pouze opatření z jednoho podprogramu.

---

²³ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění.

7. Při výběru zhotovitele je účastník Programu povinen postupovat podle zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. U podlimitních zakázek podle § 26 zákona se tato povinnost vztahuje na všechny účastníky Programu. Správce Programu si vyhrazuje právo při nedodržení postupu dle tohoto zákona nepřiznat požadovanou podporu, a to zejména v případech, kdy nedodržení zapříčiní zvýšený požadavek účastníka Programu vůči státnímu rozpočtu.
8. Pokud je pro danou oblast zpracován standard (<http://standards.nature.cz/seznam-standardu/>), je třeba, aby bylo opatření navrženo v souladu s tímto standardem. V případě použití odlišného řešení je nutno toto zdůvodnit.
9. Celkové náklady akce jsou posuzované na základě platných Nákladů obvyklých opatření MŽP, při zvýšeném zájmu ochrany přírody je možné překročit ceny stanovené těmito náklady, nesmí však překročit Maximální náklady na měrnou jednotku v Kč bez DPH uvedené u jednotlivých podprogramů.
10. Jiná forma spoluúčasti než finanční není povolena.
11. Účastník Programu musí zajistit udržitelnost nestavební akce po dobu minimálně 5 let (s výjimkou pravidelných managementových opatření, např. kosení, pastva atd.) a stavební akce minimálně 10 let, není-li v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů stanoveno jinak.
12. Vlastník je povinen po dobu nejméně deseti let investici pořízenou z Programu neprodat ani neprovést jakoukoli změnu vlastnictví, není-li s poskytovatelem dotace písemně dohodnuto jinak.
13. Žádosti o navýšení finančních prostředků, které vyplývají z nedostatečně zpracované projektové dokumentace nebo z nedostatečně provedeného geologického průzkumu, není možné akceptovat.
14. Účastník Programu je povinen dodržovat podmínky stanovené v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů.
15. Při porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů (např. nedodržení hodnoty parametrů, podmínek stanovených v Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů) či neoprávněném použití finančních prostředků státního rozpočtu účastníkem Programu nemusí správce Programu proplatit přiznanou dotaci nebo její část dle § 14e rozpočtových pravidel. Pokud již došlo k vyplacení podpory příjemci dotace a došlo k porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů postupuje správce Programu dle § 14f, § 15 rozpočtových pravidel.
16. Následky porušení podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů se řídí ustanovením § 14e, § 14f, § 15 a § 44a rozpočtových pravidel. Při porušení rozpočtové kázně dle § 44 rozpočtových pravidel je příjemce dotace povinen odvést veškeré neoprávněně vyplacené nebo zadržované prostředky včetně penále ve smyslu § 44a rozpočtových pravidel v termínu stanoveném příslušným

finančním úřadem. Odvod za porušení rozpočtové kázně či související penále příjemce dotace odvádí prostřednictvím příslušného finančního úřadu.

17. Důsledky neplnění podmínek Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů:

Nedodržení účelu, pro který byla dotace poskytována - Bude postiženo odvodem ve výši 100 % z celkové částky dotace – pokud příjemce stav vzniklý neplněním tohoto bodu neprodleně po identifikaci napraví, může být od odvodu upuštěno.

Nedodržení vyhlášky č. 560/2006 Sb. a nedodržení Směrnice MŽP č. 6/2009 - Bude postiženo odvodem ve výši 100 % z celkové částky dotace – pokud příjemce stav vzniklý neplněním tohoto bodu neprodleně po identifikaci napraví, může být od odvodu upuštěno.

Nedodržení podmínek zúčtování se státním rozpočtem dle vyhlášky č. 367/2015 Sb. a nedodržení zákona č. 134/2016 Sb. - Bude postiženo odvodem ve výši 50 % z celkové poskytnuté částky dotace – pokud příjemce stav vzniklý neplněním tohoto bodu neprodleně po identifikaci napraví, může být od odvodu upuštěno.

Nesplnění povinnosti neprodleně informovat správce Programu o všech okolnostech, které mají nebo by mohly mít vliv na plnění povinností příjemce dotace - Překročení o 30 dnů od zjištění, nebude uplatněn žádný postih (nepovažuje se za neoprávněné použití prostředků podle ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtových pravidel. Překročení o 1 až 3 měsíce od zjištění bude postiženo odvodem ve výši 3 % z celkové částky dotace, překročení o 3 až 6 měsíců od zjištění bude postiženo odvodem ve výši 5 % z celkové částky dotace, překročení o více než 6 měsíců od zjištění bude postiženo odvodem ve výši 10 % z celkové poskytnuté částky dotace.

Pozdní předložení dokladů o profinancování u víceletých akcí (faktury a další doklady) - Překročení o 30 dnů nebude uplatněn žádný postih (nepovažuje se za neoprávněné použití prostředků podle ustanovení § 3 písm. e) rozpočtových pravidel). Překročení termínu o 1 až 3 měsíce bude postiženo odvodem ve výši 3 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o 3 až 6 měsíců bude postiženo ve výši 10 % z celkové poskytnuté částky dotace.

Neoprávněné hrazení mezd z dotace zaměstnancům účastníka programu - Bude postiženo odvodem v poměrné výši vyplacených mezd k celkové poskytnuté částce dotace.

Nezajištění následné péče - Bude postiženo odvodem výši až do výše 50 % z celkové poskytnuté částky dotace.

Nedodržení termínu ukončení realizace akce – překročení o 30 dnů nebude uplatněn žádný postih (nepovažuje se za neoprávněné použití prostředků podle ustanovení § 3 písm. e) rozpočtových pravidel. Překročení termínu o 1 až 3 měsíce bude postiženo odvodem ve výši 10 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o 3 až 6 měsíců bude postiženo odvodem ve výši 30 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o více než 6 měsíců bude

postiženo odvodem ve výši 80 % z celkové poskytnuté částky dotace. Termínem ukončení stavební akce se rozumí doba, kdy byl sepsán protokol o předání a převzetí stavby, a to bez vad a nedodělků bránících v užívání.

Nedodržení termínu předložení dokumentace k závěrečnému vyhodnocení akce - Překročení do 30 dnů nebude uplatněn žádný postih (nepovažuje se za neoprávněné použití prostředků podle ustanovení § 3 písm. e) rozpočtových pravidel. Překročení termínu o 1 až 3 měsíce bude postiženo odvodem ve výši 3 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o 3 až 6 měsíců bude postiženo odvodem ve výši 5 % z celkové poskytnuté částky dotace, překročení termínu o více než 6 měsíců bude postiženo odvodem ve výši 10 % z celkové poskytnuté částky dotace.

Nedodržení stanovených hodnot indikátoru - Bude postiženo takto: splnění 95 % stanovené hodnoty indikátoru a více – bez postihu, splnění 50 – 94,99 % ze stanovené hodnoty indikátoru - odvod z celkové poskytnuté částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažené hodnoty indikátoru, splnění 0 – 49,99 % ze stanovené hodnoty indikátoru - odvod ve výši 100 % z celkové poskytnuté částky dotace.

Nedodržení stanovených hodnot parametrů - Bude postiženo takto: splnění 95 % a více – bez postihu, splnění 50 – 94,99 % - odvod z celkové částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažení indikátoru, splnění 0 – 49,99 % - odvod ve výši 100 % z celkové poskytnuté částky dotace.

10 Závěrečné vyhodnocení programu

Závěrečné vyhodnocení programu bude prováděno v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou Ministerstva financí č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, ve znění vyhlášky č. 11/2010 Sb., a Pokynu č. R 1-2010 (Finanční zpravodaj č. 5 z 15. 6. 2010).

Závěrečné vyhodnocení programu, které předloží správce programu Ministerstvu financí, bude obsahovat:

- přehled o čerpání prostředků státního rozpočtu na financování programu,
- zprávu o plnění cílů programu stanovených v dokumentaci programu,
- dosažené hodnoty indikátorů a parametrů schválené Ministerstvem financí,
- řádné odůvodnění odchylek od cílů, indikátorů a parametrů stanovených v dokumentaci programu.

Závěrečné vyhodnocení programu předloží správce programu Ministerstvu financí po ukončení závěrečného vyhodnocení všech akcí programu.

11 Formuláře EDS/SMVS za program a jednotlivé subtituly

- Formulář P 16 310 Identifikační údaje programu
- Formulář P 16 320 Harmonogram přípravy a realizace programu
- Formulář P 16 340 Cíle programu
- Formulář P 16 341 Indikátory programu
- Formulář P 16 342 Parametry programu
- Formulář P 16 370 Bilance potřeb a zdrojů programu

- Formulář V 16 310 Identifikační údaje výdajového titulu
- Formulář V 16 320 Harmonogram přípravy a realizace výdajového titulu
- Formulář V 16 340 Cíle výdajového titulu
- Formulář V 16 341 Indikátory výdajového titulu
- Formulář V 16 342 Parametry výdajového titulu
- Formulář V 16 370 Bilance potřeb a zdrojů výdajového titulu

- Formulář D 16 310 Identifikační údaje dotačního titulu
- Formulář D 16 320 Harmonogram přípravy a realizace dotačního titulu
- Formulář D 16 340 Cíle dotačního titulu
- Formulář D 16 341 Indikátory dotačního titulu
- Formulář D 16 342 Parametry dotačního titulu
- Formulář D 16 370 Bilance potřeb a zdrojů dotačního titulu

- Formulář V 16 210 Identifikační údaje podprogramu
- Formulář V 16 220 Harmonogram přípravy a realizace podprogramu
- Formulář V 16 240 Cíle podprogramu
- Formulář V 16 241 Indikátory podprogramu
- Formulář V 16 242 Parametry podprogramu
- Formulář V 16 270 Bilance potřeb a zdrojů podprogramu

- Formulář D 16 210 Identifikační údaje podprogramu
- Formulář D 16 220 Harmonogram přípravy a realizace podprogramu
- Formulář D 16 240 Cíle podprogramu
- Formulář D 16 241 Indikátory podprogramu
- Formulář D 16 242 Parametry podprogramu
- Formulář D 16 270 Bilance potřeb a zdrojů podprogramu

12 Seznam použitých zkratk

AOPK ČR   Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

DPH	Daň z přidané hodnoty
EDS	Evidenční dotační systém
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významná lokalita
LHP	Lesní hospodářský plán
LIFE	<i>L'instrument financier pour l'environnement (franc.)</i> , v překladu finanční nástroj pro životní prostředí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
PO	Ptačí oblast
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
RAP	Regionální akční plán
SMVS	Správa majetku ve vlastnictví státu
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZOPK	Zákon o ochraně přírody a krajiny

13 Vymezení pojmů

Správce Programu (titulu) je Ministerstvo životního prostředí, odbor obecné ochrany přírody a krajiny podle § 3 písm. g) rozpočtových pravidel (poskytovatel). Správce Programu je zároveň i správce osobních údajů, zpracovatelem osobních údajů je AOPK ČR. Vztah mezi správcem osobních údajů a zpracovatelem osobních údajů bude upraven delegační dohodou.

Účastník Programu je organizační složka státu či jí zřízená příspěvková organizace anebo právnická nebo fyzická osoba financující přípravu a realizaci akce z prostředků programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK).

Program je označení pro titul POPFK nebo část titulu podle vyhlášky 560/2006 Sb., které se používá pro potřeby informačního systému.

Akce (projekt) je realizace věci na základě souboru věcných, časových a finančních podmínek a za účelem pořízení nebo technického zhodnocení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, včetně souvisejících neinvestičních nákladů v rámci Programu.

Podprogram (subtitul) je část Programu (titulu) stanovená správcem Programu po dohodě s ministerstvem k realizaci cílů uvedených v dokumentaci Programu (115 172, 115 173, 115 174, 115 175, 115 176, 115 177).

EDS/SMVS je Informační systém programového financování se člení na Evidenční dotační systém (dále EDS) a Správu majetku ve vlastnictví státu (dále SMVS). Obě části obsahují tituly (titul se v modulu EDS dále dělí na dotační titul, dotační subtitul, příp. podmnožinu dotačního subtitulu; v modulu SMVS se titul dále dělí na výdajový titul, výdajový subtitul, příp. podmnožinu výdajového subtitulu).

Dokumentace akce jsou technické a ekonomické podklady a doklady pro rozhodování správce Programu o účasti státního rozpočtu na financování přípravy a realizace akce.

Indikátor je kvalitativní měřitelný ukazatel uvedený v dokumentaci akce, který specifikuje konkrétní měřitelný cíl nebo měřitelný efekt; indikátor musí obsahovat výchozí a cílovou hodnotu (vyjádřenou v měrných jednotkách) a dále závazný termín dosažení měřitelného cíle nebo efektu.

Cíl akce je kvalitativní neměřitelný ukazatel, který specifikuje konkrétní důvod realizace, včetně kvalitativních dopadů a efektů dané realizace.

Cílová hodnota označuje dosaženou hodnotu indikátoru a parametru za celé období platnosti programu (2019-2023).

Parametr je ukazatel uvedený v dokumentaci akce, který specifikuje obsah nebo formu realizace akce a vyjadřuje se v měrných jednotkách a hodnotách (např. fyzikálních, technických, časových, atd.). Hodnoty stanovené v dokumentaci jsou maximální a nepřekročitelné.

Rozhodnutí o poskytnutí dotace je dokument vydaný správcem Programu podle § 14 odst. 4 rozpočtových pravidel fyzické či právnické osoby (včetně příspěvkových organizací zřízených organizační složkou státu) po provedení předběžné řídicí kontroly po vzniku závazku, která ověřuje hospodárnost účasti státního rozpočtu, tedy závazku státu. Rozhodnutí o poskytnutí dotace včetně podmínek se vydává na základě předložení žádosti účastníka Programu, ve které dokládá splnění podmínek stanovených v registraci akce a další doklady stanovené správcem Programu dokumentující plnění cílů Programu; hodnoty položky/žek rozpočtové skladby uvedené v rozhodnutí nejsou závazné, pokud poskytovatel nestanoví jinak; k vydání změny rozhodnutí, kde se nemění závazné parametry a je tedy vydáváno jako technická změna, není nutná žádost příjemce.

Stanovení výdajů na financování akce organizační složky státu (Stanovení výdajů) je dokument, kterým správce Programu podle § 5 odst. 1 písm. d) vyhlášky 560/2006 Sb. stanoví (po provedení předběžné řídicí kontroly po vzniku závazku, která ověřuje hospodárnost účasti státního rozpočtu, tedy závazku státu) věcný, časový a finanční rámec účasti prostředků státního rozpočtu a podmínky účasti státního rozpočtu na financování akce; hodnoty položky/žek rozpočtové skladby uvedené ve stanovení výdajů nejsou závazné, pokud poskytovatel nestanoví jinak; k vydání změny stanovení výdajů, kde se nemění závazné parametry a je tedy vydáváno jako technická změna, není nutná žádost příjemce.

Rozhodnutí o neposkytnutí dotace je dokument vydávaný správcem Programu v případě, že jsou naplněny podmínky pro jeho vydání dle § 66 zákona 500/2004 Sb., Správní řád. Rozhodnutí o neposkytnutí dotace nelze vydat k akci, na kterou bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů.

Rozhodnutí o odnětí dotace je dokument vydávaný správcem Programu, v případě, že bylo zahájeno řízení o odnětí dotace dle § 15 rozpočtových pravidel. Rozhodnutí o odnětí dotace je vydáváno i v případě, že na danou akci již bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace/Stanovení výdajů.

Realizace akce obsahuje termín zahájení a termín ukončení, přičemž závazný termín ukončení akce stanovuje správce Programu; termínem ukončení akce se rozumí doba, kdy byl sepsán protokol o předání a převzetí stavby, a to bez vad a nedodělků bránících v užívání, nebo byl vydán akt orgánu, který realizaci buď povoloval, případně s ní souhlasil, nebo prohlášením účastníka, že toto není úředně požadováno; v případě, že se nejedná o stavbu, je za termín ukončení akce považován termín převzetí věci nebo jiný úkon stanovený správcem Programu.

Závěrečné vyhodnocení akce je dokument vydaný správcem Programu na základě předložených dokumentů dle § 6 vyhlášky 560/2006. Účastník Programu doložením požadovaných dokladů potvrzuje Správci Programu splnění obsahu Rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo Stanovení výdajů.

Věcné stanovisko je výsledek podrobného posouzení žádosti příslušným odborem MŽP; předmětem zkoumání je věcné posouzení předložené žádosti, soulad s plánovacími dokumenty (plány péče, zásady péče, souhrny doporučených opatření, záchranné programy atd.), jeho náročnost po stránce řešení, ekonomické, po stránce ucelenosti řešení apod.; posouzení obsahuje závěr, ve kterém posuzovatel vyjádří, zda předložená žádost naplňuje podmínky a cíle Programu, nebo zda je nutné žádost doplnit či dopracovat.

Náklady obvyklých opatření MŽP je dokument sloužící jako podklad pro hodnocení projektů a opatření v rámci dotačních programů MŽP zaměřujících se na ochranu přírody a krajiny. NOO MŽP jsou vyjádřeny cenami běžných činností, které jsou v rámci daného typu opatření obvykle realizovány.

Odkaz na aktuální NOO - https://www.mzp.cz/cz/naklady_obvyklych_opatreni_mzp

Invazní druh je nepůvodní druh, jehož vysazení, zavlečení nebo šíření ohrožuje biologickou rozmanitost, konkrétně jiné druhy, biotopy nebo i celé ekosystémy. Přehled invazních druhů v ČR:

Pyšek P. et al., 2012: Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – Preslia 84: 155–255 <http://www.preslia.cz/P122Pysek.pdf>

Šefrová H., Laštůvka Z., 2005: Catalogue of alien animal species in the Czech Republic. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., LIII, No. 4, pp. 151-170 https://acta.mendelu.cz/media/pdf/actaun_2005053040151.pdf